

§ 418

Dnr KS 2023/00435-6.3.2

Beslut - Svar på motion från (L) om att införa ett gemensamt skolval i Västerås

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen avslås.

Reservation

Elisabeth Unell (M), Eleonore Gustavsson (M) och Anna Nordin (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för Elisabeth Unells (M) förslag.

Roger Haddad (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Ärendebeskrivning

Anna Lundberg (L) har i en motion med rubriken Motion från (L) om att införa ett gemensamt skolval i Västerås föreslagit att ge grundskolenämnden i uppdrag att arbeta för ett gemensamt skolval och en gemensam skolvalsplattform i Västerås.

Kommunfullmäktige har den 9 mars 2023 remitteras motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Västeråsmajoriteten instämmer i motionärens beskrivning av att den nuvarande ansökningsprocessen till grundskolan i Västerås kommun är krånglig och svår, såväl för de föräldrar som ska söka skola till sina barn som för skolhuvudmännen. Nuvarande process där ansökningarna till de kommunala grundskolorna sker via ett gemensamt system, medan ansökningar till de fristående grundskolorna måste skickas separat till respektive skola är administrativt betungande och resurskrävande. Det saknas en gemensam bild av vilka elever som har fått skolplatser på vilka skolor och tidsramar och kösystem skiljer sig åt.

Den statliga utredningen En mer likvärdig skola (SOU 2020:28) lämnade sitt betänkande i april 2020. I betänkandet föreslog utredningen att ett gemensamt skolval där alla vårdnadshavare och alla huvudmän deltar införs och administreras av Skolverket. Myndigheten har sedan utrett frågan vidare och lämnade en redovisning med fyra olika förslag till regeringen den 1 september 2023. Övergripande var att skolans styrning behöver redas ut innan ett gemensamt skolval kan komma på plats, då det idag finns en för stor gränsdragningsproblematik mellan skolhuvudmän, kommun och stat.

Att införa ett gemensamt skolval i Västerås kommun med det regelverk som finns idag ser vi flera risker med. Då modellen skulle bygga på frivillighet för de fristående grundskolorna finns det stora osäkerheter i hur stor andel som skulle ansluta sig till systemet. Risken blir då att administrationen och krånglet ökar, till följd av att enbart vissa av de fristående grundskolorna inkluderas. Det finns även oklarheter i hur kostnadsfördelningen för systemet

skulle se ut och hur de fristående aktörernas rätt att ha egna köer skulle garanteras.

Västeråsmajoriteten ställer sig positiva till ett gemensamt skolval och ser fram emot en ändrad lagstiftning för att möjliggöra detta. Hållningen tills vidare är därför att avvakta tills ett nationellt regelverk kommer på plats. Förslaget är därför att motionen avslås.

Västeråsmajoriteten har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen avslås.

Yrkanden

Jonas Cronert (S) yrkar bifall till Västeråsmajoritetens förslag.

Roger Haddad (L) och Elisabeth Unell (M) yrkar att motionen bifalls.

Proposition

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut avseende motionen. Bifall till Västeråsmajoritetens förslag från Jonas Cronert (S) och bifall till motionen från Roger Haddad (L) med flera.

Ordföranden föreslår en propositionsordning där bifall ställs mot avslag. Kommunstyrelsen godkänner propositionsordning varvid den genomförs.

Ordföranden ställer bifall mot avslag vad gäller motionen och finner att motionen avslås.

Kopia till

Grundskolenämnden

Skultuna kommunalnämnd

Svar på motion från (L) om att införa ett gemensamt skolval i Västerås

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen avslås.

Ärendebeskrivning

Anna Lundberg (L) har i en motion med rubriken *Motion från (L) om att införa ett gemensamt skolval i Västerås* föreslagit att ge grundskolenämnden i uppdrag att arbeta för ett gemensamt skolval och en gemensam skolvalsplattform i Västerås.

Kommunfullmäktige har den 9 mars 2023 remitteras motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Västerås majoriteten instämmer i motionärens beskrivning av att den nuvarande ansökningsprocessen till grundskolan i Västerås kommun är krånglig och svår, såväl för de föräldrar som ska söka skola till sina barn som för skolhuvudmännen. Nuvarande process där ansökningarna till de kommunala grundskolorna sker via ett gemensamt system, medan ansökningar till de fristående grundskolorna måste skickas separat till respektive skola är administrativt betungande och resurskrävande. Det saknas en gemensam bild av vilka elever som har fått skolplatser på vilka skolor och tidsramar och kösystem skiljer sig åt.

Den statliga utredningen *En mer likvärdig skola* (SOU 2020:28) lämnade sitt betänkande i april 2020. I betänkandet föreslog utredningen att ett gemensamt skolval där alla vårdnadshavare och alla huvudmän deltar införs och administreras av Skolverket. Myndigheten har sedan utrett frågan vidare och lämnade en redovisning med fyra olika förslag till regeringen den 1 september 2023. Övergripande var att skolans styrning behöver redas ut innan ett gemensamt skolval kan komma på plats, då det idag finns en för stor gränsdragningsproblematik mellan skolhuvudmän, kommun och stat.

Att införa ett gemensamt skolval i Västerås kommun med det regelverk som finns idag ser vi flera risker med. Då modellen skulle bygga på frivillighet för de fristående grundskolorna finns det stora osäkerheter i hur stor andel som skulle ansluta sig till systemet. Risken blir då att administrationen och krånglet ökar, till följd av att enbart vissa av de fristående grundskolorna inkluderas. Det finns även oklarheter i hur kostnadsfördelningen för systemet skulle se ut och hur de fristående aktörernas rätt att ha egna köer skulle garanteras.

Västerås majoriteten ställer sig positiva till ett gemensamt skolval och ser fram emot en ändrad lagstiftning för att möjliggöra detta. Hållningen tills vidare är därför att avvakta tills ett nationellt regelverk kommer på plats. Förslaget är därför att motionen avslås.

Kommunstyrelsen
Björn Gustafsson
Epost: bjorn.gustafsson@vasteras.se

Kopia till
Grundskolenämnden
Skultuna kommunalnämnd

Underlag för beslut om Motion från (L) om att införa ett gemensamt skolval i Västerås

Ärendebeskrivning

Anna Lundberg (L) har i en motion med rubriken Motion från (L) om att införa ett gemensamt skolval i Västerås föreslagit att ge grundskolenämnden i uppdrag att arbeta för ett gemensamt skolval och en gemensam skolvalsplattform i Västerås.

Kommunfullmäktige har den 9 mars 2023 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till Skultuna kommunalnämnd samt grundskolenämnden.

Skultuna kommunalnämnd har beslutat att inte svara på remissen då frågan om gemensamt skolval i ligger utanför nämndens ansvarsområde. Grundskolenämnden har inkommit med följande synpunkter:

Nuvarande skolvalsprocess i Västerås stad

I nuvarande skolval använder vårdnadshavarna stadens digitala antagningstjänst vid ansökan om grundskoleplacering för sina barn. De kan enbart söka till kommunala grundskolor i antagningstjänsten så om plats önskas på fristående skola så måste ansökan skickas direkt dit. Dock så önskar Västerås stad att vårdnadshavarna anger i antagningstjänsten om de även har ansökt till en fristående grundskola.

Varje fristående skola har en egen antagningsprocess, med egen kö och egna tidsramar. Samma elev kan därför få flera skolplatser då varken kommunen eller de fristående grundskolorna har kännedom om ifall eleven har kommit in på flera skolor. Det medför att kommunen och de fristående grundskolorna måste ringa runt till vårdnadshavarna för att be dem tacka ja till en placering så att övriga skolplatser släpps och kan erbjudas andra elever. Det är en resurskrävande aktivitet som försenar skolplaceringsprocessen. Det finns flera kommuner som har en gemensam skolvalsprocess för både fristående och kommunala grundskolor men där ändå inte samtliga friskolor är anslutna till den digitala ansökningstjänsten.

I regelverket finns inte angett hur ett skolval ska gå till och därmed finns heller inget krav på att de fristående grundskolorna måste vara med i en gemensam digital skolvalsplattform eller ett gemensamt skolval.

Framtida skolvalsprocess i Västerås stad

Ett nytt skoladministrativt IT-stöd för hela skolverksamheten kallat Mitt skolval har upphandlats. Mitt skolval ska bland annat användas till skolplacering och tas i drift i augusti 2023. Inför upphandlingen krävdes att IT-stödet ska kunna användas av medarbetare inom Västerås stad, vårdnadshavare och fristående grundskolor.

De fristående grundskolorna ska kunna nyttja det skoladministrativa IT-stödet för att bland annat administrera, ansöka och placera i grundskola och fritidshem. Innan de fristående skolorna får tillgång till Mitt skolval måste dock Västerås stad teckna någon form av avtal med dem gällande hantering av personuppgifter.

Mitt skolvals användningsområden kopplat till skolvalsprocessen är följande:

- Medarbetare i Västerås stad hanterar skolplacering i grundskolan.
- Vårdnadshavarna gör sitt skolval till grundskolan, administrerar sina kontaktuppgifter samt kommuniceras skolplacering.
- De fristående grundskolorna administrerar och placerar elever.

Förutsättningarna för ett framtida gemensamt skolval är att de fristående grundskolorna även fortsättningsvis får vara självständiga enheter. De ska kunna hantera sin kö, använda sina urvalsgrunder samt hantera kontakten med vårdnadshavarna på egen hand.

Konsekvenser

Förvaltningen ser att de fristående grundskolorna skulle få följande fördelar av att gå med i en gemensam skolvalsplattform:

- Skolorna får ett systemstöd för att hantera antagningen till skolan, men de får även fortsättningsvis använda sina egna urvalsgrunder.
- Det administrativa arbetet vid antagningsprocessen kan minska, och därmed även kostnaden för skolorna.
- Antagningsprocessen optimeras och ger skolorna mer tid för att planera gällande resurser och schemaläggning.
- Skolorna får en möjlighet till större inblick i sökmönstret hos eleverna och processen blir mer transparent för alla parter.

Även om de fristående skolorna väljer att ansluta sig till Mitt skolval måste de även fortsättningsvis ha egna kölistor, eftersom skolorna rangordnar eleverna inför skolvalet. För vårdnadshavarna är fördelen med att ha en gemensam skolvalsprocess för grundskolan att antagningen blir mer överskådlig genom att det är ett system som hanterar den slutgiltiga placeringen.

Ovanstående innebär att placeringsbesked meddelas samma datum oavsett vilken skola eleven kommer in på. Men om vårdnadshavarna vill ställa sina barn i kö till en fristående grundskola måste de fortfarande kontakta skolan först, för att sedan ange önskemål i Mitt skolval. I Mitt skolval kan vårdnadshavarna göra ett skolval tidigast när barnet ska börja i förskoleklass.

Om de fristående grundskolorna väljer att vara med i en gemensam skolvalsprocess får varje elev endast en grundskoleplacering, vilket medför

en mer effektiv och tidsbesparande handläggning för Västerås stad. Det tillkommer interna kostnader för Västerås stad att tillhandahålla IT-system för fristående skolor i form av support, stöd, systemadministration, behörighetshantering med mera.

Planeringen framåt är att göra en omvärldsbevakning, ta del av och delge information om vad systemet kan leverera samt se hur Mitt skolval kan anpassas efter stadens behov. Västerås stad har nu ett system som de fristående grundskolorna kan nyttja för att bland annat placera elever i grundskolan. När och om en gemensam skolvalsprocess kan införas måste förvaltningen undersöka men en arbetshypotes är att det eventuellt blir möjligt till skolvalet 2025/2026

Faktaunderlag

Västerås stad har idag en digital antagningstjänst där vårdnadshavare söker till de kommunala grundskolorna. De fristående skolorna har en egen antagningsprocess med egen kö och tidsramar. Eftersom nu gällande regelverk inte ställer krav på ett gemensamt skolval kommer fristående skolor även framledes kunna ha en egen process. Genom det upphandlade IT-stödet Mitt skolval som driftsätts i augusti 2023 finns dock möjligheten för fristående skolor att ansluta sig till systemet under förutsättning att dessa väljer att teckna ett avtal. Barn- och utbildningsnämnden anger dessutom att en planering framåt redan sker. Det handlar bland annat om att delge information om systemet samt se hur det kan anpassas efter stadens behov.

På nationell nivå har regeringen gett Statens skolverk i uppdrag att ta fram ett förslag på hur ett gemensamt skolvalssystem för förskoleklass, grundskola och grundsärskola kan organiseras och genomföras med utgångspunkt i de principer för urval som gäller idag. I uppdraget ligger att identifiera och redovisa vilka föreskrifter som kommer behövas för att genomföra en ordning med ett gemensamt skolvalssystem, sekretessfrågor, förändringar i dataskyddsregleringen som kan komma att behöva genomföras och redogöra för konsekvenser av förslagen. Redovisningen ska också innehålla en uppskattning av hur lång tid som behövs för genomförandet av den föreslagna ordningen. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 1 september 2023.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslutet i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

En fullt fungerande och gemensam skolvalsprocess bör minska de administrativa kostnaderna. Dock tillkommer interna kostnader för Västerås stad för att tillhandahålla IT-system för fristående skolor i form av support, stöd, systemadministration, behörighetshantering.

Hållbar utveckling

Perspektivet ej relevant med anledning av ärendets karaktär och innehåll.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Per-Inge Hellman
Enhetschef

§ 147

Dnr GSN 2023/00932-1.7.1

Yttrande till kommunstyrelsen över motion från (L) - inför ett gemensamt skolval i Västerås

Beslut

Grundskolenämnden antar barn- och utbildningsförvaltningens yttrande, daterat 2023-05-12, som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Särskilt yttrande

Anna Lundberg (L) inlämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

”Som framkommer i förvaltningens svar över Liberalernas motion om gemensamt skolval finns flera fördelar av att samla fristående och kommunala skolor i ett gemensamt skolval. Liberalerna ser fram emot ett bifallsyrkande på motionen.”

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från (L) till bland annat grundskolenämnden för yttrande. I motionen beskriver motionärerna att de vill göra skolvalet både enklare och mer lättillgängligt för alla genom att ett gemensamt skolval införs i Västerås.

Yrkanden

Jonas Cronert (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Proposition

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut, förvaltningens förslag till beslut med bifall från ordföranden själv, och att grundskolenämnden beslutar enligt det.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Barn- och utbildningsförvaltningen
Karin Wibeck
Epost: karin.wibeck@vasteras.se

Kommunstyrelsen

Yttrande till Kommunstyrelsen över motion från (L) om att införa ett gemensamt skolval i Västerås

Nuvarande skolvalsprocess i Västerås stad

I nuvarande skolval använder vårdnadshavarna stadens digitala antagningstjänst vid ansökan om grundskoleplacering för sina barn. De kan enbart söka till kommunala grundskolor i antagningstjänsten, önskas plats på fristående skola så ska ansökan skickas direkt dit. Dock så önskar Västerås stad att vårdnadshavarna anger i antagningstjänsten om de även har ansökt till en fristående grundskola.

Varje fristående grundskola har en egen antagningsprocess, med egen kö och egna tidsramar. Samma elev kan således få flera skolplatser då varken kommunen eller de fristående grundskolorna har kännedom om huruvida eleven har kommit in på flera skolor. Det medför att kommunen och de fristående grundskolorna måste ringa runt till vårdnadshavarna för att be dem tacka ja till en placering, så att övriga skolplatser släpps. Då kan de platserna i sin tur erbjudas andra elever. Det är en resurskrävande aktivitet som försenar skolplaceringsprocessen.

Andra kommuners skolvalsprocess

Det finns flera kommuner som har en gemensam skolvalsprocess för fristående och kommunala grundskolor, däribland Växjö, Linköping, Norrköping och Stockholm. Det är olika hur skolvalsprocessen går till men i till exempel Stockholm är samtliga kommunala och vissa fristående grundskolor anslutna till Stockholm stads gemensamma digitala antagningstjänst, där vårdnadshavarna gör sitt skolval och får besked om var barnet fått en skolplacering. De fristående grundskolorna som inte är anslutna till tjänsten får vårdnadshavarna kontakta själva. Inför varje ny skolvalsperiod måste en ansluten skola meddela eventuella ändringar till skolplaceringsfunktionen. Det kan vara sökbara årskurser, antal platser eller annat som påverkar ansöknings- eller antagningsprocessen. Antagningen till de fristående grundskolorna sker i enlighet med skolans egna urvalsgrunder.

Lagar och riktlinjer

I regelverket finns inte angett hur ett skolval ska gå till och därmed finns heller inget krav på att de fristående grundskolorna måste vara med i en gemensam digital skolvalsplattform och/eller ett gemensamt skolval. I kommunallagen och skollagen finns det regelverk som styr kommunens ansvar för skolplacering. Västerås stads ”Riktlinje för skolplacering”,

daterad 2023-01-27, styr handläggningen gällande placering i förskoleklass samt årskurs 1–9 på kommunal grundskoleenhet.

Kommunallagen beskriver att kommuner och regioner själva får ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller regionens område eller deras medlemmar. Kommunmedlemmarna ska behandlas lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

I skollagen står att en elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola. Varje fristående grundskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan. Om det inte finns plats för alla sökande får urvalet göras på grunder som Skolinspektionen godkänner. De urvalsgrunder som är godkända enligt Skolinspektionen är; anmälningdatum, syskonförtur, geografisk närhet och vissa verksamhetsmässiga samband. De fristående grundskolorna får använda en eller flera av grunderna.

Framtida skolvalsprocess i Västerås stad

Ett nytt skoladministrativt IT-stöd för hela skolverksamheten har upphandlats. *Mitt Skolval* ska bland annat användas till skolplacering och tas i drift i augusti 2023. Inför upphandlingen krävdes att IT-stödet ska kunna användas av medarbetare inom Västerås stad, vårdnadshavare och fristående grundskolor. De fristående grundskolorna ska kunna nyttja det skoladministrativa IT-stödet för att bland annat administrera, ansöka och placera i grundskola och fritidshem. Men innan de fristående skolorna får tillgång till *Mitt Skolval* måste Västerås stad teckna någon form av avtal med dem gällande hantering av personuppgifter.

Mitt Skolvals användningsområden kopplat till skolvalsprocessen:

- medarbetare i Västerås stad hanterar skolplacering i grundskolan.
- vårdnadshavarna gör sitt skolval till grundskolan, administrerar sina kontaktuppgifter samt kommuniceras skolplacering.
- de fristående grundskolorna administrerar och placerar elever.

Förutsättningarna för ett framtida gemensamt skolval är att de fristående grundskolorna även fortsättningsvis får vara självständiga enheter. De ska kunna hantera sin kö själva, använda sina urvalsgrunder samt hantera kontakten med vårdnadshavarna själva.

Konsekvenser

Förvaltningen ser att de fristående grundskolorna skulle få följande fördelar av att gå med i en gemensam skolvalsplattform:

- Skolorna får ett systemstöd för att hantera antagningen till skolan, men de får även fortsättningsvis använda sina egna urvalsgrunder.
- Det administrativa arbetet vid antagningsprocessen kan minska, och därmed även kostnaden för skolorna.

- Antagningsprocessen optimeras och ger skolorna mer tid för att planera gällande resurser och schemaläggning.
- Skolorna får en möjlighet till större inblick i sökmönstret hos eleverna och processen blir mer transparent för alla parter.

Även om de fristående skolorna väljer att ansluta sig till *Mitt Skolval* måste de även fortsättningsvis ha egna kölistor, eftersom skolorna rangordnar eleverna inför skolvalet.

För vårdnadshavarna är fördelen med att ha en gemensam skolvalsprocess för grundskolan att det blir enklare för dem genom att det blir ett system som hanterar den slutgiltiga placeringen. Det innebär samma datum för placeringsbesked oavsett vilken skola eleven kommer in på. Men om vårdnadshavarna vill ställa sina barn i kö till en fristående grundskola måste de fortfarande kontakta skolan först, för att sedan ange önskemål i *Mitt Skolval*. I *Mitt Skolval* kan vårdnadshavarna göra ett skolval tidigast när barnet ska börja i förskoleklass.

Om de fristående grundskolorna väljer att vara med i en gemensam skolvalsprocess får varje elev endast en grundskoleplacering. Det blir en mer effektiv och tidsbesparande handläggning för Västerås stad. Det tillkommer interna kostnader för Västerås stad att tillhandahålla IT-system för fristående skolor i form av support, stöd, systemadministration, behörighetshantering med mera.

Planering framåt

Planeringen framåt är att göra en omvärldsbevakning, ta del av och delge information om vad systemet kan leverera samt se hur *Mitt Skolval* kan anpassas efter stadens behov. Västerås stad har nu ett system som de fristående grundskolorna kan nyttja för att bland annat placera elever i grundskolan. När och om en gemensam skolvalsprocess kommer att ske måste förvaltningen jobba vidare med och en arbetshypotes är att det eventuellt är möjligt skolvalet 2025/2026.

§ 88

Dnr KDNS 2023/00191-1.7.1

Remissyttrande på motion från (L). Införa gemensamt skolval i Västerås

Beslut

Kommundelsnämnden beslutar att inte svara på remissen av motionen.

Ärendebeskrivning

Anna Lundberg (L) har till kommunfullmäktige i Västerås stad lämnat in en motion med rubriken ”Införa gemensamt skolval i Västerås”

Skultuna kommunalnämnd har fått möjlighet att lämna ett remissyttrande till motionen.

Motionären vill i motionen ge grundskolenämnden i uppdrag att arbeta för ett gemensamt skolval och en gemensam skolvalsplattform i Västerås.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Motion -

Inför ett gemensamt skolval i Västerås

För oss liberaler är det självklart att föräldrar ska kunna välja mellan olika förskolor och skolor. Valfriheten är ett grundfundament i det liberala Sverige.

Skolvalet bidrar till ökad pedagogisk mångfald och större valfrihet för Västerås elever. Den 7 februari var sista dag för att söka kommunal grundskola men de fristående grundskolorna har alla egna ansökningsprocesser vilket gör det både krångligt och svårt för de som ska söka grundskola. Det är heller inget som bidrar till en ökad likvärdighet.

Liberalerna vill att alla, oavsett tjocklek på plånboken, ska ha möjlighet att söka skola. För att underlätta skolvalet för alla vill vi ge grundskolenämnden i uppdrag att arbeta för att inrätta en gemensam skolvalsplattform där alla kommunala- och fristående grundskolor så småningom ingår. Nyligen upphandlades också ett nytt skoladministrativt system vilket gör det möjligt att samordna ett gemensamt skolval.

Genom att samordna skolvalet på en digital plattform där alla skolor ingår, oavsett huvudman, kan skolvalet bli både enklare och mer tillgängligt för fler.

Med anledning av ovanstående föreslås kommunfullmäktige att besluta:

Att ge grundskolenämnden i uppdrag att arbeta för ett gemensamt skolval och en gemensam skolvalsplattform i Västerås.

/Anna Lundberg, ledamot kommunfullmäktige